

Факультет “Економіка та управління”
Кафедра “Суспільні науки”

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Декан факультету

_____ Л.П. Вовк

“ _____ ” _____ 2012 р.

Рекомендовано

навчально-методичною комісією
факультету «Економіка та управління»,

протокол засідання від № _____

“ _____ ” _____ 2012 р.

Голова комісії

к.і.н., доц. _____ М.А.Шипович

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни циклу природничої та загальноекономічної підготовки

«Історія економічних вчень»

галузь знань «Менеджмент і адміністрування»

напрямок підготовки: 0306 – «Менеджмент»

спеціальність 6.030601 «Менеджмент організації»

Курс – 1, семестр – 2

Рекомендовано кафедрою «Суспільні науки»,
протокол № _____ від « _____ » _____ 2012 р.

Зав. кафедрою

к.і.н., доц.

О.В. Чубучна

Програму склала

ст. викл.

“ _____ ” _____ 2012 р.

О.В.Чубучна

Затверджено науково-методичною комісією кафедри «Менеджмент організації»,
протокол № _____ від « _____ » _____ 2012р.

Голова комісії

Ю.Н.Деречинський

Горлівка 2012 р.

Лист перезатвердження робочої програми
з дисципліни «Історія економічних вчень»

Вніс зміни до програми
_____ р.
“ _____ ” _____ 20__ р.

Рекомендована кафедрою “Суспільні науки”, протокол засідання № _____ “ _____ ” _____ 20__ р.,
Зав. кафедрою:
_____ О.В.Ковальова

Затверджена науково-методичною комісією кафедри «Менеджмент організації», протокол засідання № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.,
Голова комісії:
_____ Ю.Н.Деречинський

Затверджена навчально-методичною комісією факультету “ Економіка та управління ”, протокол засідання № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.,
Голова комісії:
_____ М.А.Шипович

Вніс зміни до програми
_____ р.
“ _____ ” _____ 20__ р.

Рекомендована кафедрою “Суспільні науки”, протокол засідання № _____ “ _____ ” _____ 20__ р.,
Зав. кафедрою:
_____ О.В.Ковальова

Затверджена науково-методичною комісією кафедри «Менеджмент організації», протокол засідання № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.,
Голова комісії:
_____ Ю.Н.Деречинський

Затверджена навчально-методичною комісією факультету “ Економіка та управління ”, протокол засідання № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.,
Голова комісії:
_____ М.А.Шипович

Вніс зміни до програми

“ ” 20__ р.

Рекомендована кафедрою “Суспільні науки”, протокол засідання

№ “ ” 20__ р.,

Зав. кафедрою:

_____ О.В.Ковальова

Затверджена науково-методичною комісією кафедри «Менеджмент організації», протокол засідання

№__ від “ ” 20__ р.,

Голова комісії:

_____ Ю.Н.Деречинський

Затверджена навчально-методичною комісією факультету “ Економіка та управління ”, протокол засідання

№__ від “ ” 20__ р.,

Голова комісії:

_____ М.А.Шипович

1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ

1.1 Загальні положення

Робоча програма складена згідно з типовою програмою дисципліни «Історія економічних вчень» спеціальності 6.030601 «Менеджмент організації», відповідає стандартам міністерства освіти і науки України (2002р.) підготовки бакалаврів за фахом «Менеджмент організації», вимог наказу Міністерства освіти України № 161 від 02.06.1993р. і навчальному плану спеціальності 6.030601 «Менеджмент організації».

«Історія економічних вчень» є однією з дисципліни циклу природничої та загальноекономічної підготовки і починає фундаментальну підготовку бакалаврів за фаховим спрямуванням з менеджменту організації.

Вивчення дисципліни «Історія економічних вчень» формує систему знань про основні етапи і напрями розвитку економічних вчень, передумови та закономірності еволюції світової економічної науки, економічні концепції головних шкіл і напрямів економічної думки тому знання дисципліни необхідне для діяльності сучасного фахівця зі спеціальності 6.030601 – «Менеджмент організації».

Дисципліна складається з таких розділів:

1. Предмет і завдання дисципліни.
2. Економічна думка стародавнього світу та середньовіччя. Меркантилізм.
3. Класична школа політичної економії.
4. Еволюція класичної школи політичної економії в першій половині XIX століття. Завершення класичної традиції.
5. Критичний напрям політичної економії. Формування соціалістичних ідей.
6. Економічні вчення західноєвропейських соціалістів-утопістів.
7. Виникнення і розвиток марксистської економічної теорії.
8. Виникнення альтернативної школи політичної економії. Німецька національна політекономія.
9. Маржиналізм. Становлення неокласичної традиції в економічній теорії.
10. Економічна думка в Росії (XIX – початок XX ст.).
11. Економічна думка в Україні (XIX – початок XX ст.).
12. Кейнсіанство та його особливості в різних країнах.
13. Еволюція неокласичних ідей. Неолібералізм.
14. Інституціоналізм.
15. Економічні концепції західноєвропейської соціал-демократії.
16. Розвиток радянської економічної думки.
17. Основні напрями соціальної політекономії.

1.2 Мета викладання дисципліни

формування системи знань про основні етапи і напрями розвитку економічних вчень;

передумови та закономірності еволюції світової економічної науки;
економічні концепції головних шкіл і напрямів економічної думки.

1.3 Задачі вивчення дисципліни і основні вимоги до рівня засвоєння змісту дисципліни:

Основними задачами вивчення дисципліни є:

- а) поглиблення знань з розвитку економічних учень;
- б) формування уявлень про закономірність і тенденції розвитку економічної думки;
- в) аналіз наукового внеску окремих шкіл і напрямів в розвиток економічної думки, ознайомлення з досягненнями видатних економістів.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- знати:

- а) виникнення і розвиток знань з економічної теорії;
- б) формування уявлень про закономірність і тенденції розвитку економічної думки;
- в) виникнення і розвиток економічних поглядів та ідей, що склались у систему;
- в) аналіз наукового внеску окремих шкіл і напрямів в економічну теорію, ознайомлення з досягненнями видатних економістів.

- вміти:

- а) розказати про виникнення і розвиток знань з економічної теорії;
- б) розкрити механізм формування уявлень про закономірність і тенденції розвитку економічної думки;
- в) розказати про виникнення і розвиток економічних поглядів та ідей, що склались у систему;
- в) проаналізувати науковий внесок окремих шкіл і напрямів в економічну теорію, ознайомлення з досягненнями видатних економістів.

1.4 Перелік дисциплін, необхідних для вивчення даної дисципліни

Успішне засвоєння дисципліни «Історія економічних вчень» вимагає від студентів глибоких знань з дисциплін «Історії України», «Всесвітня історія» шкільної програми.

1.5 Місце дисципліни в професійній підготовці спеціаліста

«Історія економічних вчень» відноситься до дисципліни циклу природничої та загальноекономічної підготовки вищого навчального закладу і є історико-теоретичною та методологічною базою при підготовці бакалаврів з менеджменту спеціальністю 6.030601 «Менеджмент організації».

2. РОЗКЛАД НАВЧАЛЬНИХ ГОДИН

Розподіл навчальних годин дисципліни «Історія економічних вчень» за основними видами навчальних занять наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 - Розклад навчальних годин дисципліни «Історія економічних вчень»

Види навчальних занять	Всього		Семестр
	годин	кредитів ECTS	1
Загальний обсяг дисципліни	90	2,5	90
1. Аудиторні заняття	34		34
з них:			
1.1. Лекції	17		17
1.2. Семінарські заняття	17		17
2. Самостійна робота	56		56
з них:			
2.1. Підготовка до лекційних занять	11		11
2.2. Підготовка до семінарських занять.	11		11
2.3. Виконання індивідуальних домашніх завдань	11		11
2.4. Самостійне опрацювання окремих розділів навчальної програми, які не викладаються на лекціях	14		14
2.3. Підготовка до складання модульного контролю	9		9
3. Контрольні заходи	залік		залік

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

3.1 Лекційні заняття

Тема і зміст лекцій дисципліни «Історія економічних вчень» наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Теми і зміст лекцій

Номер теми	Назва теми та її зміст	Обсяг лекцій, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	2	3	4
1.	<u>Предмет і завдання дисципліни.</u> Процес виникнення, розвитку боротьби та зміни економічних поглядів різних суспільних класів, соціальних верств населення в різних державах на різних етапах їх становлення – предмет вивчення курсу: «Історія економічних вчень». Функції дисципліни і основне їх значення для засвоєння всіх економічних дисциплін, а також формування світогляду людини.	1	0,6
2.	<u>Економічна думка стародавнього світу та середньовіччя. Меркантилізм.</u> Виникнення економічної думки. Економічна думка Стародавнього сходу, античних держав Греції та Давнього Риму. Розвиток середньовічної економічної думки. Хрестоматика: сутність і еволюція. Виникнення вчення соціалістів-утопістів. Економічна думка давньої Русі. Меркантилізм – перша наукова економічна система. Предмет дослідження та етапи розвитку меркантилізму. Представники російської школи меркантилістів.	1	0,6
3.	<u>Класична школа політичної економії.</u> Історичні умови виникнення і загальна характеристика класичної школи політекономії. У. Петті – засновник класичної політекономії в Англії. Особливості економічного розвитку Франції у XVII-XVIII ст. та їх відображення у поглядах П. Буагильбера. Виникнення і розвиток школи фізіократів. А.Сміт, Д.Рікардо – вершина класичної політекономії.	1	0,7

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
4.	<p><u>Еволюція класичної школи політичної економії в першій половині XIX століття. Завершення класичної традиції.</u></p> <p>Передумови трансформації класичної політекономії на межі XVIII-XIX ст. Політична економія в Англії: економічна теорія Т.Р. Мальтуса, Н. У. Сеніора, Д. Мілля, Д. Мак-Куллоха, Дж .С. Милля. Політична економія Франції: економічні погляди Ж.Б. Сея, Ф. Бастіа. Особливості політичної економії в США: економічні погляди Ч.Г. Кєрі.</p>	1	0,7
5.	<p><u>Критичний напрям політичної економії. Формування соціалістичних ідей.</u></p> <p>Економічні вчення західноєвропейських соціалістів - утопістів, попередників марксистського вчення. Економічні погляди С. Сісмонді, П.Ж. Прудона, К. Родбертуса, Ф. Лассаля. Історичні умови формування та загальна характеристика марксизму. Розвиток марксистської політекономії Леніним.</p>	1	0,7
6.	<p><u>Економічні вчення західноєвропейських соціалістів-утопістів.</u></p> <p>Історичні умови виникнення утопічного соціалізму в Західній Європі на початку XIX ст. та його загальна характеристика. Концепція А. Сен-Сімона, Ш. Фурьє. Економічні погляди Р. Оуена та практичне втілення його ідей. Погляди соціалістів-рікардіанців У. Томпсона, ДЖ. Грея, Дж. Брея, Т. Годскина.</p>	1	0,6
7.	<p><u>Виникнення і розвиток марксистської економічної теорії.</u></p> <p>Історичні передумови виникнення і розвиток марксистської економічної теорії. Розробка К.Марксом і Ф.Енгельсом економічної теорії капіталізму. Структура й основні проблеми твору К.Маркса «Капітал». Питання економічної теорії у працях К.Маркса і Ф.Енгельса 70-90-х років. Подальший розвиток марксистської політичної економії В.І.Леніним. Сучасне ставлення до марксизму.</p>	1	0,7
8.	<p><u>Виникнення альтернативної школи політичної економії. Німецька національна політекономія.</u></p> <p>Економічні погляди Ф.Ліста. Історична школа: погляди В. Рошера, Б. Гильдебранда, К. Кніса.</p>	2	0,6

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
	Нова історична школа: погляди Г. Шмоллера, Л. Brentано, К. Бюхера.		
9.	<u>Маржиналізм. Становлення неокласичної традиції в економічній теорії.</u> Виникнення маржинальної економічної теорії. Економічні погляди Г.Госена. Австрійська школа граничної корисності. Економічні погляди К. Менгера, Е. Бем-баверка, Ф. Визера. Кембриджська школа. Політична економія А.Маршалла. Американська школа маржиналізму, погляди Дж. Б. Кларка. Шведська (Стокгольмська) школа: економічні погляди К. Векселья, Г. Касселя. Математична школа: Л. Вальрас, В. Парето.	1	0,7
10.	<u>Економічна думка в Росії (XIX – початок XX ст.).</u> Економічні погляди А.Н.Радищева. Економічні проблеми в творах декабристів. Економічні погляди О.І. Герцена і М.П. Огарьова. Економічна системи М.Г. Чернишевського. Соціально-економічні ідеї народників.	2	0,7
11.	<u>Економічна думка в Україні (XIX – початок XX ст.).</u> Суспільно-економічна думка України в дореформений період. Пореформені соціально-економічні ідеї в журналі «Основа». Громади. Економічні погляди Драгоманова М.П., Подолинського С.А. Розвиток політекономії в Україні. Відображення марксизму в працях українських економістів. Розвиток української думки в Галичині. Економічні погляди І.Франка.	2	0,7
12.	<u>Кейнсіанство та його особливості в різних країнах.</u> Історичні умови виникнення і сутність кейнсіанства. Економічна теорія Дж.М.Кейнса. Американський варіант кейнсіанства. Кейнсіанство Франції, Швеції. Еволюція англійського кейнсіанства.	1	0,6
13.	<u>Еволюція неокласичних ідей. Неолібералізм.</u> Сутність та еволюція неокласичних ідей. Неокласичні концепції ринку, монополії і конкуренції. Неокласичні теорії економічного зростання. Загальна характеристика неолібералізму. Лондонська, фрейбургська,	1	0,6

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
	паризька школи неолібералізму, чикагська школи монетаризму. Неокласичне відродження.		
14.	<u>Інституціоналізм.</u> Сутність, передумови виникнення та історичні етапи розвитку інституціоналізму. Особливості методології інституціональної теорії. Основні течії інституціоналізму. Неоінституціоналізм Дж. М. Кларка, А. Берлі, Г. Минза, Дж. К. Гэлбрейта, У.У. Росту.	1	0,6
15.	<u>Економічні концепції західноєвропейської соціал-демократії.</u> Трактування західними авторами предмету економічної теорії, політичної економії, власності і капіталу. Основні концепції трансформації капіталістичної власності. Теорії та концепції державного регулювання економіки Концепція постіндустріального суспільства.	1	0,7
16.	<u>Розвиток радянської економічної думки.</u> Становлення соціалістичної економіки та дискусії 20-х років про принципи та методи управління народним господарством. Заперечення соціалістичної політекономії. Позитивний досвід радянського планування. Позитивні та негативні наслідки НЕПу. Реабілітація соціалістичної політекономії за часів після другої світової війни. Критика теорії і практики затратних методів планового управління (70 – 80- х рр.).	1	0,6
17.	<u>Основні напрями соціальної політекономії.</u> Об'єктивна необхідність соціальної політ економії як теоретичної економіки соціальної держави. Переднауковий характер сучасної економічної системи. Доведення неспроможності сучасних теорій та їх антинауковість. Необхідність створення соціальної народної держави. Послідовність та відмінність соціальної політекономії від попередніх економічних вчень.	1	0,6
Всього лекційних занять		17	11

3.2 Практичні заняття

Таблиця 3.2 – Теми і зміст семінарських занять

№ п/п	Назва теми та зміст семінарських занять	Обсяг практичних занять, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак. годин.
1	2	3	4
1.	Вступ. Предмет і задачі курсу. Економічна думка Стародавнього Світу та епохи феодалізму. Меркантилізм.	2	1,2
2.	Класична школа політекономії.	2	1,2
3.	Еволюція класичної політичної економії в першій половині XIX ст. Завершення класичної традиції.	2	1,2
4.	Виникнення і розвиток марксистської економічної теорії.	2	1,3
5.	Економічна думка в Росії та Україні XIX ст.	2	1,2
6.	Економічна думка в Росії та Україні XXст.	1	1,2
7.	Кейнсіанство та його особливості в різних країнах.	2	1,2
8.	Маржиналізм. Становлення неокласичної традиції в економічній теорії	2	1,2
9.	Неолібералізм та сучасні економічні теорії	2	1,3
Всього семінарських занять		17	11

3.3 Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів складається з самостійної проробки лекційного матеріалу при підготовці до семінарських і лекційних занять, опрацювання нормативної та періодичної літератури. Обсяг самостійної роботи наведено в табл.3.1, 3.2.

3.3.1 Теми рефератів

1. Економічні погляди у формі релігійної етики католицизму.
2. Соціальні утопії пізнього середньовіччя в працях Т.Мора і Т.Кампанелли.
3. Економічна думка Київської Русі.
4. Становлення економічної думки пізнього середньовіччя в працях Е.Роттердамського, М.Лютера, Ж.Кельвіна.
5. Особливості розвитку англійського, французького, іспанського та німецького меркантилізму.
6. Фізіократизм. Концепція «природного порядку» і економічна таблиця Ф.Кене.
7. Особливості становлення класичної школи політекономії.

8. Особливості розвитку утопічного соціалізму в працях Р.Оуена, А.Сен-Сімона, Ш.Фур'є.
9. Соціал-демократичний та комуністичний напрямки в розвитку марксистської теорії.
10. Основні ідеї і висновки головного твору К.Маркса «Капітал».
11. Внесок В.І.Леніна у розвиток марксистської політекономії.
12. Економічні теорії західноєвропейських соціал-демократів.
13. Значення вчення Дж.М.Кейнса для розвитку економічної теорії.
14. Кейнсіанство і теорії економічного росту.
15. Загальна теорія зайнятості Дж.М.Кейнса.
16. Неокейнсіанські теорії росту в працях М.Харрода і Н.Калдора.
17. Особливості лівокейнсіанської моделі державного регулювання економіки.
18. Неокласичні теорії росту в працях Д.Хікса, П.Самуельсона, Р.Лукаса й А.Лафера.
19. Концепція економетрики та економічної рівноваги.
20. Концепція державного соціалізму.
21. Ранні економічні погляди в Україні XVI – XVIII ст.
22. Розвиток економічної теорії в країні до і після реформи 1861р.
23. Життя і творча діяльність М.М.Вернадської (Шигаєвої).
24. Роль відомого українського поета І.Франка у становленні економічної думки України.
25. Розвиток економічної теорії в Україні після 1917р.
26. Розвиток економічної теорії в сучасній Україні.
27. Історичні етапи розвитку інституціоналізму.
28. Як використовуються ідеї інституціоналістів у сучасній Україні.
29. Французький дирижизм. Принцип планування.
30. Економічні теорії фашизму.
31. Кейнсіанство і інституціоналізм: єдність і особливості.
32. Феномен планування в Південній Кореї.
33. Державне регулювання в США: кейнсіанство, монетаризм або неокласичний синтез?
34. Особливості розвитку соціалістичної ідеї у Китаї.
35. Нова історична школа політекономії і «соціальний напрямок» у Німеччині.

4. ЗАСОБИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1 Види контролю

Основні контрольні заходи:

- вхідний (нульовий) контроль;
- поточний контроль (МРК);
- підсумковий (семестровий) контроль-залік;

4.2. Семестр 1

4.2.1. Перелік питань до вхідного контролю

1. Що означає термін „економія” і хто вперше цей термін ввів в обіг?
2. Чи існувала економічна наука у первісному ладі? Чи цікавилось суспільство у той час наукою про ведення господарства?
3. Чи існувала економічна наука у рабовласницькому ладі? Які практичні поради висловлювалися мислителями того часу?
4. Чи існувала економічна наука у феодальну епоху? Чи цікавилось суспільство у той час наукою про ведення господарства?
5. Яку роль у становленні економічного світогляду людства відіграло християнство? На якій території розповсюджувалося християнське вчення.
6. Що Вам відомо про правила господарювання давніх слов'ян?
7. Чи існували правила ведення господарства на Київській Русі? Якщо існували, то наведіть приклади.
8. Коли економіка перетворилася на науку? Як змінився спосіб життя людини на той час?
9. Які економісти світу вам відомі та які економічні ідеї вони висували?
10. Який внесок зробив у розвиток економічної науки Адам Сміт?
11. Який внесок зробив у розвиток економічної науки Давид Рикардо?
12. Який внесок зробив у розвиток економічної науки Роберт Оуен?
13. Який внесок зробив у розвиток економічної науки Карл Маркс?
14. Які економічні школи вам відомі і які ідеї вони захищали?
15. Що розуміли під вивченням політекономії класики англійської політекономії?
16. Як Ви розумієте таке економічне явище як криза?
17. Яка держава світу на Ваш погляд має найбільш досконалу економічну модель господарювання? Поясніть свою точку зору.
18. Як Ви вважаєте, чому людство не залишило незмінним первісну добу господарювання?
19. Як Ви вважаєте, чому людство не залишило незмінним рабовласницький спосіб господарювання?
20. Як Ви вважаєте, чому людство не залишило незмінним феодальний спосіб господарювання?

21. Чи вважаєте Ви досконалим капіталістичний спосіб господарювання і чому?
22. Які сучасні економічні ідеї ви знаєте та в чому їх сутність?
23. Що Вам відомо про «Шведську модель соціалізму»?
24. Чи можливий на вашу думку розвиток соціалістичної системи господарювання в світі і чому?
25. Як змінить спосіб життя людства ідея глобалізації економіки?

4.2.2. Перелік запитань до модульно-рейтингового контролю знань студентів

1. Визначте предмет курсу «Історія економічних вчень», його мету, завдання та функції.
2. Проаналізуйте економічні думки Давнього Сходу (на прикладі документів: Вавілонії, Законів царя Хаммурапі; Індії «Артхашастра»; Китаю «Гуань-Цзи»).
3. Проаналізуйте економічні думки Античного світу.(на прикладі праць мислителів держав Давньої Греції та Давнього Риму).
4. Дайте оцінку економічним ідеям християнства, проаналізувавши праці монаха Граціана, Фоми Аквінського, Августина Блаженного.
5. Проаналізуйте зміст економічної думки арабського Сходу на прикладі праць Ібн-Хальдуна, Лі Гоу.
6. Проаналізуйте економічну думку Давньої Русі. Дайте оцінку документам: „Руська правда”, „Повчення до дітей”, „Правительниця”.
7. Проаналізуйте економічні погляди першої школи класичної політекономії – меркантилізму. Назвіть видатних представників цієї школи. Дайте оцінку наслідкам цього вчення, що мали для формування економічної політики держави.
8. Проаналізуйте історичні умови виникнення і надайте загальну характеристику класичної школи політичної економії. Дайте оцінку економічним поглядам У.Петті – засновника класичної політичної економії в Англії.
9. Проаналізуйте особливості економічного розвитку Франції XVII – XVIII ст. Дайте оцінку поглядів П.Буагільбера.
10. Проаналізуйте вчення школи фізіократів. Дайте оцінку економічних поглядів Ф.Кене, А.Тюрго.
11. Проаналізуйте економічні вчення А.Сміта (методологію вчення про розподіл праці, обмін та гроші, про класи та доходи; про капітал, його структуру та відтворення; про продуктивну та непродуктивну працю).
12. Проаналізуйте економічні вчення Д.Рікардо (методологію; теорію вартості; трактовку капіталу; про прибуток; ренту та заробітну плату; трактування проблеми реалізації).
13. Доведіть, що в першій половині XIX століття відбулася трансформація класичної політичної економії.

14. Доведіть, що класична школа політекономії ХХ століття не створила нової економічної системи на прикладах праць Т.Р.Мальтуса, Н.У.Сеніора, Д.Мілля і Д. Мак – Куллоха.
15. Проаналізуйте процес завершення класичної політичної економії на прикладі праць Дж.С.Мілля.
16. Дайте оцінку політичній економії Франції (на вченнях Ж.Б.Сея, Ф.Бастіа).
17. Проаналізуйте особливості поглядів Г.Ч.Кері – представника політичної економії США ХХ ст.
18. Визначте сутність поглядів С. Сісмонді як критика класичної школи політичної економії капіталізму. (Дайте оцінку його поглядів про предмет і метод політичної економії, трактування вартості грошей, капіталу й прибутку, критику капіталізму й ідеалізацію дрібнотоварного виробництва, пропаганду принципів державного втручання в економіку).
19. Проаналізуйте історичні умови виникнення утопічного соціалізму в Західній Європі на початку ХІХ століття та надайте його загальну оцінку.
20. Визначте сутність концепцій А. Сен – Сімона та Ш. Фур'є. Дайте оцінку проекту нової індустріальної системи, що вони запропонували.
21. Проаналізуйте діяльність представника англійських соціалістів-утопістів Роберта Оуена. Дайте оцінку проекту перетворення суспільства й справедливого обміну, що він запропонував. Проаналізуйте значення цього проекту для подальшого соціального розвитку суспільства.
22. Проаналізуйте погляди соціалістів-рікардіанців (представники: У. Томпсон, Дж. Грей, Т. Годскін.). Дайте оцінку їх поглядам та визначте їх цінність для подальшого розвитку економічної науки.
23. Проаналізуйте історичні умови виникнення марксизму. Визначте сутність учення марксизму. Доведіть, що початок формування марксистської політичної економії припадає на 40 – 50 рр. ХІХ століття.
24. Дайте оцінку економічній теорії капіталізму, розробленій К. Марксом та Ф.Енгельсом. Проаналізуйте історичні умови створення праці „Капітал”.
25. Проаналізуйте структуру й основні проблеми праці „Капітал”.
26. Визначте зміст і сутність політичної економії в працях К. Маркса й Ф.Енгельса 70 – 90-х років. (Проаналізуйте твори: "Критика Готської програми", "Анти-Дюрінг", "Походження сім'ї, приватної власності й держави").
27. Дайте оцінку внеску В.І.Леніна у розвиток марксистської політичної економії. Проаналізуйте проблеми розвитку капіталізму в Росії в 90-х роках ХІХ ст., що виявив і охарактеризував В.І.Ленін.
28. Доведіть, що теорія імперіалізму, що розроблена В. І. Леніним, стала основою для створення теорії соціалістичної революції. Дайте оцінку висновкам, які він зробив при дослідженні «аграрного питання» в Росії 1900– 1914рр.?
29. Доведіть актуальність вчення марксизму на сучасному етапі.

30. Визначте сутність концепції німецької історичної школи. (Свою точку зору обґрунтуйте працями В. Рошера, К. Кніса, Б. Гільдебранда).
31. Проаналізуйте історичні умови виникнення маржиналізму та розкрийте його сутність. Проаналізуйте сутність вчень засновників австрійської школи політекономії: К. Менгера, Э. Бем-Баверка, Ф. Візера.
32. Визначте умови формування неокласичних традицій в західній політичній економіці ХІХ ст. на прикладі вчень Кембриджської школи, представником, якої є А.Маршалл.
33. Проаналізуйте ідеї американської школи маржиналізму. Дайте оцінку поглядам Дж. Б. Кларка.
34. Визначте сутність поглядів представників шведської (стокгольмської) школи. Дайте оцінку поглядам К. Викселля, Г. Касселя.
35. Визначте значення математичної школи в політичній економії. Дайте оцінку поглядам Л. Вальраса, В. Парето.
36. Проаналізуйте економічні погляди російських мислителів кінця ХVІІІст. на прикладі праць А.Н. Радіщева.
37. Проаналізуйте економічні проблеми в працях декабристів. Дайте оцінку аграрного проекту П.І. Пестеля, Н.І.Тургенєва та Н.М. Муравйова.
38. Проаналізуйте економічні погляди О.І.Герцена, М.П. Огарьова та М.Г. Чернишевського.
39. Проаналізуйте соціально-економічні ідеї народництва. Порівняйте економічні програми революційних та ліберальних народників.
40. Проаналізуйте відображення економічної теорії К. Маркса в творах російських економістів.
41. Проаналізуйте розвиток буржуазної політичної економії в Росії наприкінці ХІХ – на початку ХХ століть.
42. Визначте сутність дореформеної суспільно – економічної думки українських мислителів. Дайте оцінку ідеям, що пропагувалися в працях Я.П.Козельського, В.Н. Каразина, А.О.Скальковського, Д.П. Журавського.
43. Дайте оцінку діяльності українських громад у післяреформену добу України. Проаналізуйте значення видавництва журналу «Основа» для розв'язання соціально-економічних проблем в українському суспільстві того часу. Дайте оцінку економічних ідей М.П.Драгоманова.
44. Обґрунтуйте революційно-демократичне направлення суспільно-економічної думки українського народу в ХІХ ст. Дайте оцінку економічним поглядам С. А. Подолинського.
45. Порівняйте економічні погляди ліберальних народників України П.П.Червинського, В. Є. Варзара, О. О. Руссова, В. Ф. Левицького.
46. Дайте оцінку розвитку політичної економії в Україні на прикладах поглядів Т.Ф. Степанова, Н. Х. Бунге, І.В.Вернадського, М.І.Туган-Барановського.

47. Доведіть, що праці М. І Зібера – відображення марксизму в поглядах українських економістів.
48. Проаналізуйте розвиток економічної думки в Галичині. Дайте оцінку економічних поглядів В.М.Навроцького, О.С. Терлецького, М.І.Павлика, І.Я.Франка.
49. Визначте загальну характеристику інституціоналізму. Проаналізуйте основні етапи його розвитку та його основні течії.
50. Дайте оцінку неоінституціоналізму. Проаналізуйте роль поглядів в його розвитку таких вчених: Дж. М. Кларк, Г. Мінз, А. Берлі, Дж. К. Гелбрейт, У. У. Ростоу).
51. Проаналізуйте історичні умови виникнення і надайте загальну характеристику кейнсіанства, як напрямку економічної теорії.
52. Визначте в чому полягає теоретична система й практична програма Дж. М. Кейнса.
53. Проаналізуйте сутність американського варіанту кейнсіанства. Дайте оцінку моделі Е.Хансена, С. Харриса, Є. Домара.
54. Проаналізуйте особливості розвитку кейнсіанства у Франції. Дайте оцінку поглядів Г.Ардана, Ф. Перру.
55. Проаналізуйте сутність шведської моделі кейнсіанства. Визначте роль учень Е.Ліндаля, Е. Лундберга, Г. Мюрдаля, Б. Уліна, Вігфорсса в формуванні державної економічної політики.
56. Визначте сутність моделі англійського кейнсіанства. Дайте оцінку поглядам Р. Харрода, Дж. Робінсон, Н. Калдора, П. Сраффа.
57. Визначте сутність неокласичної концепції ринку. Проаналізуйте теорії монополії, конкуренції та підприємництва Дж.Робінсон, Е. Чемберліна, Й.Шумпетера.
58. Визначте загальну характеристику та сутність неолібералізму. Проаналізуйте причини його виникнення і формування.
59. Доведіть переднауковий характер сучасної економічної системи.
60. Доведіть спадкоємність і відмінності соціальної політекономії від попередніх економічних вчень.

4.2.3. Перелік типових завдань до заліку:

До семестрового контролю-заліку винесені питання модульно-рейтингового контролю знань.

5. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ І НАВЧАЛЬНИХ ЗАСОБІВ

5.1 Основна та додаткова література

Основна:

1. Історія економічних вчень. Підручник / За ред. Корнійчук Л.Я. – К., 2001. – 189 с.
2. Історія економічної думки України: Навч. посібник / Р.Х.Васильєва та ін. – К.: Либідь, 1993. – 272с.
3. Дмитраченко
4. Нестеренко Е.П. Історія економічних вчень. – К.: МАУП, 1998. – 104 с.
5. Юхименко П.І., Леоненко П.М. Історія економічних вчень.: Навч. посіб. – К.: Знання – Прес, 2000. – 514 с.

Додаткова:

1. Ядгаров Я.С. История экономических учений: Учебник 5-е изд. – М.: ИНФРА, 2002. – 320 с.
2. Бартенёв С.А. История экономических учений в вопросах и ответах: Учеб.- метод. пособие. – М.: Юристъ, 1998. – 192 с.
3. История экономических учений / Под ред. В.Автомова. – М., 2002. – 348 с.
4. Агапова И.И. История экономической мысли. Курс лекций. – М.: Ассоциация авторов и издателей «Тандем». Издательство ЭКМОС, 1998. – 248 с.
5. История экономыческих учений: Учеб. пособие / Г.А.Шмарловская и др. – Мн.: Новое издание, 2001. – 340 с.
6. Аникин А.В. Юность науки: жизнь и идеи мыслителей – экономистов до Маркса. – М.: Политиздат, 1985.

5.2 Методичні посібники і вказівки

1. Історія економічних вчень. Методичний посібник для студентів денного і заочного відділення спеціальностей 8.050201 „Менеджмент організацій”, 7.050102 „Економічна кібернетика”.
2. Історія економічних вчень. Курс лекцій для студентів денного і заочного відділення спеціальностей 8.050201 „Менеджмент організацій”, 7.050102 „Економічна кібернетика”.